

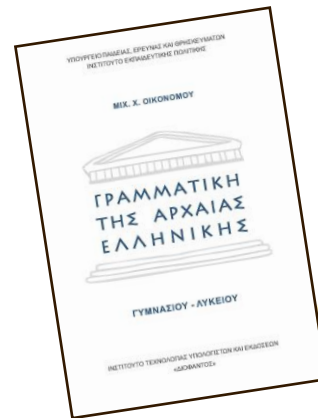
**Η διδασκαλία
της Αρχαίας Ελληνικής
Γλώσσας και Γραμματείας
στο ΓΕΛ
(σχολ. έτος 2022-23)**

**Δρ. Μαρία Κασκαντάμη
Δρ. Χρυσάνθη Κουμπάρου
ΣΕΕ ΠΕ02**

Θεσμικά κείμενα

- «Ομάδες και κλάδοι μαθημάτων, ...τρόπος διατύπωσης των θεμάτων, βαθμολόγηση των γραπτών δοκιμίων των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων....»: **Υ.Α. 102474/Δ2/09-09-2021, ΦΕΚ 4134, τ. Β΄**
- Τροποποίηση της Υ.Α. 102474/Δ2/09-09-2021, ΦΕΚ 4134, τ. Β΄
Υ.Α. 104182/Δ2/05-09-2022, ΦΕΚ 4678, τ. Β΄
- «Καθορισμός εξεταστέας ύλης για τα μαθήματα της Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξης ΓΕΛ που εξετάζονται γραπτώς στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις για το σχολ. έτος 2022-23»: **Υ.Α. 101173/Δ2/22-08-2022, ΦΕΚ 4450, τ. Β΄**
- «Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις» :
N. 4823/03-08-2021, ΦΕΚ. 136, τ. Α΄, άρθρ. 86 «Αξιολόγηση επίδοσης μαθητών»
- «Καθορισμός εξεταστέας ύλης για το έτος 2023 για τα μαθήματα που εξετάζονται πανελλαδικά...»: **Υ.Α. 85745/Δ2/14-07-2022, ΦΕΚ 3731, τ. Β΄**
- «Τρόπος εξέτασης των πανελλαδικά εξεταζόμενων μαθημάτων για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση υποψηφίων ΓΕΛ από το ακαδ. έτος 2023-24 και εφεξής....»: **Υ.Α. Φ.251/119188/Α5/03-10-2022, ΦΕΚ 5136, τ. Β΄**

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Θεσμικά κείμενα
Οδηγίες διδασκαλίας:
113449/Δ2/19-09-2022 έγγραφο ΥΠΑΙΘ

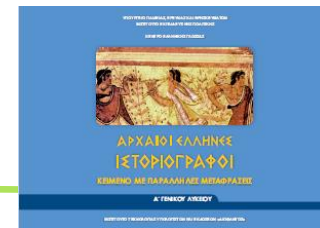
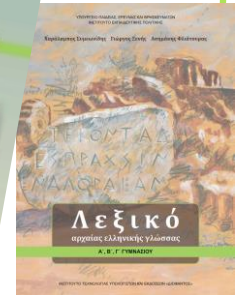
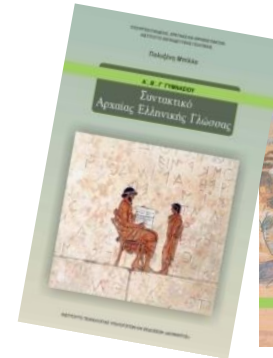
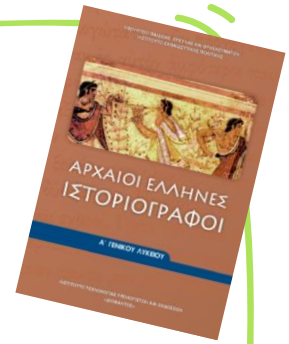
Στόχοι της ΑΕΓΓ ως μαθήματος Γενικής Παιδείας

- ✕ Προσέλκυση ενδιαφέροντος μαθητών για τα ΑΕ κείμενα
- ✕ Γνώση του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού
- ✕ Διαλεκτική σχέση μαθητών με τον αρχαίο κόσμο →
διαμόρφωση της πολιτικής ταυτότητας και της δημοκρατικής αγωγής των μαθητών

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Α' τάξη Γενικής Παιδείας - Οδηγίες διδασκαλίας

- ✓ Ω.Π.: 5 ώρες για τα ημερήσια ΓΕΛ / 2 ώρες για τα εσπερινά ΓΕΛ
- ✓ Ύλη (διδασκτέα=εξεταστέα):
 - α) Θουκυδίδης, *Ιστορίαι*, III
 - β) Ξενοφώντας, *Ελληνικά*, II
 - γ) Γραμματικά και Συντακτικά φαινόμενα

Διδακτική Προσέγγιση - Μεθοδολογία της ΑΕΓΓ ως Βαθύβατος Γενικής Παιδείας

- Χ Κειμενοκεντρική επικοινωνιακή προσέγγιση / διαλεκτική σχέση γραμματειακού έργου-κοινωνίας
- Χ Διακειμενική προσέγγιση με τη χρήση παράλληλων κειμένων από μετάφραση
- Χ Σύγκριση μεταφράσεων
- Χ Δομολειτουργική προσέγγιση στο πλαίσιο της κειμενοκεντρικής προσέγγισης
- Χ Διαφοροποιήσεις της Νέας Ελληνικής από την Αρχαία Ελληνική
- Χ Αξιοποίηση ψηφιακών λεξικών, ηλεκτρονικών σωμάτων κειμένων, εγχειριδίων γραμματικής και συντακτικού
- Χ Διαθεματικές εργασίες, ατομικές ή ομαδικές.

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Α' τάξη

Γενικής Παιδείας - Τρόπος εξέτασης

Δίνονται 2 κείμενα:

- Απόσπασμα διδαγμένου από το πρωτότυπο, 12-20 στίχων
- Απόσπασμα διδαγμένου από μετάφραση.

Ζητούνται:

A. **Μετάφραση** 8-10 στίχων από το πρωτότυπο κείμενο (30 μ.)

B. Απαντήσεις σε ερωτήσεις: I. Τρεις ερμηνευτικές: 2 στο πρωτότυπο, η τρίτη στο μεταφρασμένο σε συσχέτιση με το πρωτότυπο (3x10=30 μ.)

II. **Λεξιλογική – σημασιολογική** (10 μ.)

III. Γραμματικής (10 μ.)

IV. Συντακτικού (10 μ.)

V. **Για το γραμματειακό είδος, τον συγγραφέα, το έργο** (κλειστού τύπου) (10 μ.).

Οι ερωτήσεις II, III και IV μπορούν να αναλύονται σε 2 ισοδύναμα υποερωτήματα.

Από την **ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ**:
το διδαγμένο κείμενο από το
πρωτότυπο,
το τμήμα για μετάφραση,
η λεξιλογική ερώτηση, η ερώτηση V.

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Β' τάξη Γενικής Παιδείας - Οδηγίες διδασκαλίας

- ✓ Ω.Π.: 2 ώρες για τα ημερήσια ΓΕΛ / 1 ώρα για τα εσπερινά ΓΕΛ
- ✓ Ύλη (διδασκτέα=εξεταστέα) για τα ημερήσια ΓΕΛ :
 - α) Θουκυδίδης, Περικλέους Επιτάφιος έως 30/11
(15 ώρες: πρόταση κατανομής)
 - β) Σοφοκλής, Αντιγόνη από 1/12
- ✓ Ύλη (διδασκτέα-εξεταστέα) για τα εσπερινά ΓΕΛ:
Σοφοκλέους Αντιγόνη

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Β' τάξη Γενικής Παιδείας - Οδηγίες διδασκαλίας

Διδακτική προσέγγιση

Θουκυδίδη, Περικλέους Επιτάφιος

Στόχοι:

- ✗ α) Ανάδειξη χαρακτηριστικών της άμεσης δημοκρατίας, της προσωπικότητας του Περικλή και του ύφους του Θουκυδίδη
- β) Κριτική και βιωματική προσέγγιση των κειμένων.
- ✓ Προσπέλαση του κειμένου σε λεξικογραμματικό επίπεδο μέσω της αξιοποίησης των μεταφρασμένων κειμένων: Μετάφραση-πρωτότυπο, πρωτότυπο-μετάφραση
- ✓ Έμφαση στην κατανόηση βασικών εννοιών, όπως της ισότητας, της αξιοκρατίας, και του επικοινωνιακού πλαισίου του επιδεικτικού λόγου, στη δεδομένη ιστορική στιγμή
 - ✓ Αξιοποίηση διδακτικών σεναρίων από τον δικτυακό τόπο «Πρωτέας».

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Β' τάξη Γενικής Παιδείας – Οδηγίες διδασκαλίας

Διδακτική προσέγγιση

Σοφοκλή, Αντιγόνη

- ✓ Προβολή θεατρικής και λογοτεχνικής διάστασης του αρχαίου δράματος
 - ✓ Αξιοποίηση του Λεξικού Βασικών Θεατρικών Όρων (στο εγχειρίδιο)
- ✓ Παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας – ομαδοσυνεργατική, βιωματική και διερευνητική/ανακαλυπτική εργασία
 - ✓ Καινοτόμες διδακτικές πρακτικές με τη χρήση Τ.Π.Ε.
 - ✓ Αξιοποίηση μεταφράσεων για την προσέγγιση του πρωτοτύπου
- ✓ Αξιοποίηση διδακτικών σεναρίων από τον δικτυακό τόπο «Πρωτέας».

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Β' τάξη Γενικής Παιδείας – Τρόπος εξέτασης

Δίνονται 2 κείμενα:

- Απόσπασμα διδαγμένου από το πρωτότυπο, 12-20 στίχων
- Παράλληλο κείμενο σε νεοελληνικό λόγο, διδαγμένο ή αδίδακτο.

Ζητούνται:

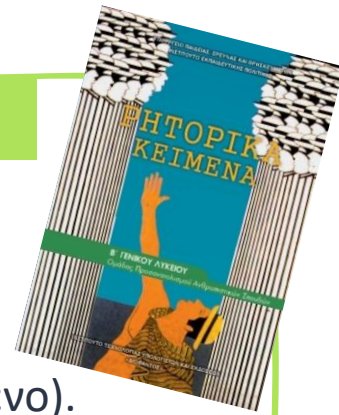
A. Μετάφραση στη νέα ελληνική 8-10 στίχων από το πρωτότυπο κείμενο (30 μ.)

B. Απαντήσεις σε ερωτήσεις:

- 2 ερμηνευτικές που αναφέρονται στο πρωτότυπο ($2 \times 15 = 30$ μ.)
- 1 που ζητεί σύγκριση του πρωτότυπου κειμένου με το παράλληλο (10 μ.)
- 1 Λεξιλογική – σημασιολογική από το πρωτότυπο κείμενο (15 μ.)
- 1 υφολογικού χαρακτήρα από το πρωτότυπο κείμενο (15 μ.)

Οι ερωτήσεις III και IV μπορούν να αναλύονται σε 2 ισοδύναμα υποερωτήματα.

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Β' τάξη ΟΠΑΣ - Οδηγίες διδασκαλίας

- ✓ Ω.Π.: 3 ώρες ημερήσια/εσπερινά ΓΕΛ
*Πρόβλεψη για ένα συνεχές δίωρο διδασκαλίας (αδίδακτο κείμενο).

- ✓ Ύλη (διδακτέα-εξεταστέα):

α) Ρητορικά Κείμενα, Λυσίας, *Υπέρ Μαντιθέου*

β) Αδίδακτο κείμενο: 18-20 πεζά κείμενα αττικής διαλέκτου, 12-20 στίχων, με σύντομο εισαγωγικό σημείωμα.

Επιλογή με βάση ένα γραμματικό ή συντακτικό φαινόμενο

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Β' τάξη

ΟΠΑΣ- Οδηγίες διδασκαλίας

Επισημάνσεις για τα ρητορικά κείμενα

- ✓ Μέθοδος διδασκαλίας: ερμηνευτική (συνολική θεώρηση της ενότητας, θεματικά κέντρα, δομή, περιεχόμενο, μορφή, συνολική θεώρηση)
- ✓ Γραμματική και συντακτική επεξεργασία → κατανόηση κειμένου
- ✓ Δομολειτουργική προσέγγιση κειμένου → ανάδειξη υφολογικών επιλογών ρήτορα
 - ✓ Άσκηση των μαθητών στη μετάφραση
 - ✓ Ανάπτυξη της μεταφραστικής ικανότητας των μαθητών
 - ✓ Εξάσκηση των μαθητών στη ρητορική τέχνη
 - ✓ Διαθεματική προσέγγιση κειμένων
 - ✓ Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Β' τάξη

ΟΠΑΣ- Οδηγίες διδασκαλίας

Επισημάνσεις για το αδίδακτο κείμενο

- ✓ Εφαρμογή της ανάλυσης κατά νοηματικές ενότητες (κατά κώλα ανάλυση) με αναγνώριση των γραμματικών και των συντακτικών φαινομένων.
 - ✓ Διεύρυνση λεξιλογίου, διδασκαλία νέων φαινομένων γραμματικής και συντακτικού
- ✓ Κατανόηση των δομικών συστατικών στοιχείων του αρχαίου ελληνικού λόγου
 - ✓ Επιλογή κειμένων διαβαθμισμένης δυσκολίας
- ✓ Άσκηση στη συνειδητή και συστηματική απόδοση της μετάφρασης μέσα από συγκεκριμένες εκφραστικές επιλογές.

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Β' τάξη ΟΠΑΣ - Τρόπος εξέτασης

Από την ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ:
τα 3 κείμενα
και οι ερωτήσεις 1, 5, 6, 9.

- α) **Διδαγμένο κείμενο** από το πρωτότυπο, 12-20 στίχων.
- β) **Παράλληλο κείμενο** στη Νέα Ελληνική από την αρχαία ή νεότερη γραμματεία.
- γ) **Αδίδακτο πεζό κείμενο** αττικής διαλέκτου, 12-20 στίχων, με εισαγωγικό κείμενο.
- 1) **1 ερώτηση κατανόησης για το α κείμενο.** Μπορεί να υποδιαιρείται σε δύο υποερωτήματα, ανοικτού ή κλειστού τύπου (10 μ.)
- 2) 1 ερώτηση ερμηνευτική για το α κείμενο (10 μ.)
- 3) 1 ερώτηση ερμηνευτική για το β κείμενο, σε συσχετισμό με το α κείμενο (10 μ.)
- 4) 1 ερώτηση ανοικτού ή κλειστού τύπου εισαγωγής για το α κείμενο (10 μ.)
- 5) **1 ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική** (10 μ.)
- 6) **Ζητείται η μετάφραση 8-10 στίχων του γ κειμένου** (20 μ.).
- 7) 1 ερώτηση κατανόησης για το γ κείμενο (10 μ.)
- 8) 1 ερώτηση γραμματικής, μπορεί με δύο υποερωτήματα, για το γ κείμενο (10 μ.)
- 9) **1 ερώτηση συντακτικού,** μπορεί με δύο υποερωτήματα, για το γ κείμενο (10 μ.).

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Γ' τάξη ΟΠΑΣ

- Οδηγίες διδασκαλίας

✓ Ω.Π.: 6 ώρες ημερήσια/εσπερινά ΓΕΛ

✓ Ύλη (διδακτέα - εξεταστέα):

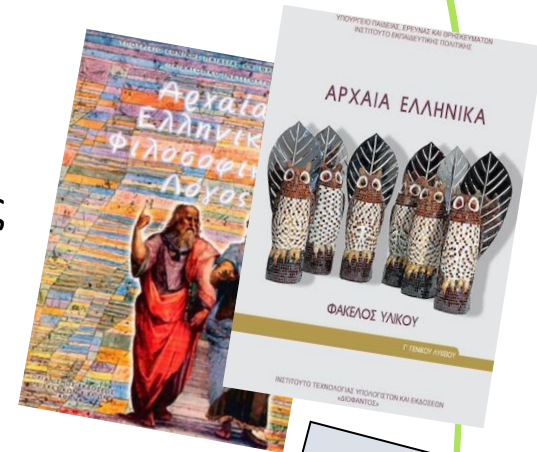
α) Φιλοσοφικός Λόγος (εισαγωγές) και Φάκελος υλικού:
κείμενα εισαγωγικά, αναφοράς, παράλληλα, αυτενέργειας
Αφαιρούνται οι διδ. ενότητες 19, 20 και 22.

β) Αδίδακτο κείμενο

I. αδίδακτο πεζό κείμενο αρχαίων Ελλήνων
συγγραφέων της αττικής διαλέκτου

II. Γραμματική, Συντακτικό:

A) Ύλη από τα σχολ. εγχειρίδια Γυμνασίου Αρχαία Ελληνική
Γλώσσα Α', Β', Γ' Γυμνασίου / εξεταστέα ύλη μαθήματος
Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Α' ΓΕΛ και Β' ΟΠΑΣ
B) Ολόκληρη η ύλη από το Εγχειρίδιο Γλωσσική Διδασκαλία.

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία

Γ' τάξη ΟΠΑΣ - Οδηγίες διδασκαλίας

Επισημάνσεις

- ✓ Απόδοση του κειμένου αναφοράς σε νεοελληνικό λόγο
- ✓ Ερώτηση κατανόησης (ανοιχτού τύπου): καταγράφονται μόνο οι πληροφορίες που ζητούνται
- ✓ Ερμηνευτική ερώτηση: αξιοποίηση του περιεχομένου των κειμένων αναφοράς καθώς και του ερμηνευτικού περικειμενικού υλικού (πληρότητα, σαφήνεια, συνοχή, τεκμηρίωση)-βοηθητικά ενδεικτικό όριο λέξεων
- ✓ Παράλληλα κείμενα-διακειμενική προσέγγιση-ενδεικτικά-όχι εξεταστέα ύλη
 - ✓ Ερμηνευτική ερώτηση που αφορά το παράλληλο κείμενο: διατύπωση του ερωτήματος να είναι σαφής, στοχευμένη σε συγκεκριμένα σημεία και των δυο κειμένων
- ✓ Κείμενα αυτενέργειας: ενδεικτικά-άσκηση στη μορφοσυντακτική και σημασιολογική διάσταση των κειμένων-όχι εξεταστέα ύλη
 - ✓ Τυπολογία ασκήσεων.

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Γ' τάξη ΟΠΑΣ - Τρόπος εξέτασης (ενδοσχολικές-απολυτήριες εξετάσεις)

- α) **Διδαγμένο κείμενο** από το πρωτότυπο (αποσπάσματα), 12-20 στίχων.
- β) **Παράλληλο κείμενο** στη Νέα Ελληνική, από αρχαία ή νεότερη γραμματεία, ελληνική ή παγκόσμια.
- γ) Αδίδακτο πεζό κείμενο, 12-20 στίχων, με εισαγωγικό κείμενο.
- 1) **1 ερώτηση κατανόησης για το α κείμενο**. Μπορεί να υποδιαιρείται σε δύο υποερωτήματα, ανοικτού ή κλειστού τύπου (10 μ.)
- 2) **1 ερώτηση ερμηνευτική για το α κείμενο** (10 μ.)
- 3) **1 ερώτηση ερμηνευτική για το β κείμενο**, σε συσχετισμό με το α κείμενο (10 μ.)
- 4) **1 ερώτηση κλειστού τύπου εισαγωγής για το α κείμενο** (10 μ.)
- 5) **1 ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική** (10 μ.)
- 6) Μετάφραση 8-10 στίχων του γ κειμένου (20 μ.).
- 7) **1 ερώτηση κατανόησης για το γ κείμενο** (10 μ.)
- 8) **1 ερώτηση γραμματικής**, μπορεί με δύο υποερωτήματα, για το γ κείμενο (10 μ.)
- 9) **1 ερώτηση συντακτικού**, μπορεί με δύο υποερωτήματα, για το γ κείμενο (10 μ.).

Από την ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ:
το α και β κείμενο
και οι ερωτήσεις τους.

Αρχαία Ελλην. Γλώσσα και Γραμματεία Γ' τάξη ΟΠΑΣ -

Τρόπος εξέτασης στις Πανελλαδικές εξετάσεις

- α) Διδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο (αποσπάσματα), 12-20 στίχων.
- β) Παράλληλο κείμενο σε νεοελληνικό λόγο, διδαγμένο ή αδίδακτο, από αρχαία ή νεότερη γραμματεία, ελληνική ή παγκόσμια.
- γ) Αδίδακτο πεζό κείμενο, 12-20 στίχων, με εισαγωγικό κείμενο.
- 1) 1 ερώτηση κατανόησης για το α κείμενο. Μπορεί να υποδιαιρείται σε δύο υποερωτήματα, ανοικτού ή κλειστού τύπου (10 μ.)
- 2) 1 ερώτηση ερμηνευτική για το α κείμενο (10 μ.)
- 3) 1 ερώτηση ερμηνευτική για το β κείμενο, σε συσχετισμό με το α κείμενο (10 μ.)
- 4) 1 ερώτηση κλειστού τύπου εισαγωγής για το α κείμενο (10 μ.)
- 5) 1 ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική (10 μ.)
- 6) Μετάφραση 8-10 στίχων του γ κειμένου (20 μ.).
- 7) 1 ερώτηση κατανόησης για το γ κείμενο (10 μ.)
- 8) 1 ερώτηση γραμματικής, μπορεί με δύο υποερωτήματα, για το γ κείμενο (10 μ.)
- 9) 1 ερώτηση συντακτικού, μπορεί με δύο υποερωτήματα, για το γ κείμενο (10 μ.).

Ίδιος με τις
ενδοσχολικές -
απολυτήριες
εξετάσεις.